

6. Перегудова Т. В. Напрями зменшення наслідків прекарізації при застосуванні аутстафінгу [Електронний ресурс] / Т. В. Перегудова, І. М. Сесіна // Часопис економічних реформ. – 2013. – № 4. – С. 106–113. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Cher_2013_4_19.

7. Карлін М. І. Можливості застосування лізингу персоналу і аутсорсингу в Україні / М. І. Карлін // Демографія та соц. економіка. – 2011. – № 1. – С. 96–102.

8. Зозульов О. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації [Текст] / О. Зозульов // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 16–24.

9. Савченко В. Ф. Кластеризація як інноваційна форма об'єднання виробничих структур: деякі теоретичні аспекти проблеми [Електронний ресурс] / В. Ф. Савченко, С. Д. Гривко // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. – 2013. – Вип. 4. – С. 88–98. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_4_14.

10. Гораль Л. Т. Концепція формування регіонального газового кластера [Електронний ресурс] / Л. Т. Гораль // Нафтогазова галузь України. – 2014. – № 4. – С. 26–29. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ngu_2014_4_8.

УДК 330.341.1

Ю. В. Буй, асистент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах трансформаційних змін дослідження проблем реформування природних монополій виступає одним із пріоритетних напрямів розвитку української економіки. Ключовою тенденцією на даний час є демонополізація енергетики на основі вивчення міжнародного досвіду та перехід вітчизняного енергоринку на нову модель функціонування. При цьому, особливої уваги, заслуговують питання, які пов'язані із лібералізацією ринків електричної і теплової енергії, вугілля та газу, оскільки вони сприятимуть якісним перетворенням в енергетичному секторі вітчизняної економіки.

Дослідження стану та реальних перспектив енергетичної незалежності тісно пов'язані із функціонуванням електроенергетичного ринку нашої країни. Зважаючи на тривалу полеміку, щодо демонополізації та поступової лібералізації вітчизняного ринку електроенергії, упродовж останніх років, на законодавчому рівні, було запроваджено низку заходів, з метою якісної зміни моделі оптового ринку електроенергетики України.

Аналіз ситуації у галузі свідчить про необхідність запропонування у перспективі перейти від моделі ринку "Єдиного покупця" до більш ефективної та орієнтованої на споживачів моделі ринку електроенергії – ринку двосторонніх контрактів з балансуєчим ринком. Для цього, доцільно було б

здійснити заходи щодо реалізації потенціалу існуючої моделі ринку шляхом вирішення нагальних поточних проблем та поетапний перехід від діючої моделі ринку електричної енергії "Єдиного покупця" до повномасштабного конкурентного ринку двосторонніх контрактів з балансуємим ринком, який має забезпечувати балансування попиту та пропозицій у реальному часі [1].

С. В. Казанський, Б. М. Сердюк та О. О. Боркунова у своїй науковій праці висвітлили проблеми які викликані специфічними для України обставинами, а саме: непогашені борги між учасниками ОРЕ, дефіцит поточних платежів, адміністративне втручання у роботу ОРЕ, неефективна конкуренція, яка спричиняє регуляторне втручання, відсутність ринку системних допоміжних послуг, відсутність механізмів кредитних гарантій та керування ризиками, відсутність стимулів для ефективного керування обмеженнями в передавальних мережах [2].

Автори Мехович С. А., Колісніченко А. С. також наголошують, на істотних недоліках функціонування моделі "єдиного пулу". Зокрема, науковці зазначають, що проблеми у сфері ефективного ціноутворення та тарифоутворення на ринку, зменшення адміністративного впливу на управління грошовими потоками ОРЕ, створення сприятливого інвестиційного клімату у галузі та ефективної конкуренції у сфері вироблення та постачання електричної енергії можуть бути вирішені лише за допомогою докорінних змін у структурі та принципах функціонування електроенергетичного ринку [3].

З метою підвищення ефективності функціонування електроенергетичної галузі та регулювання діяльності суб'єктів природних монополій необхідно розробити нову систему ринкових відносин, із врахуванням пріоритетів державного регулювання. Рационалізація виробничої інфраструктури електроенергетичної галузі, формування інвестиційних програм, впровадження інноваційних проєктів, цінове і тарифне регулювання на вітчизняному ринку енергоресурсів якісні зміни у системі перехресного субсидування поступово створюватимуть сприятливі умови для залучення як вітчизняних, так і іноземних інвестицій. Розвиток діючого та впровадження перспективного конкурентного ринку передбачатиме поступове впровадження принципу лібералізації відносин між виробниками, постачальниками та споживачами. Участь держави у регулюванні та вдосконаленні нормативно-правової бази взаємовідносин в електроенергетиці має передувати запровадженню реформ та забезпечувати базові умови розроблення моделі ринку, його правил та аргументованого впровадження з метою нейтралізації негативних наслідків.

Кінцевою метою реформування ринку електричної енергії України є повномасштабна лібералізація ринкових відносин та розбудова ефективного конкурентного середовища. Аналіз початкових етапів загальної тенденції лібералізації в електроенергетиці України вказує на необхідність прийняття низки додаткових заходів щодо вдосконалення державного регулювання електроенергетичного ринку.

Список посилань на джерела

1. Ажнякін С. Г. Шляхи модернізації оптового ринку електроенергетики

України / С. Г. Ажнакін // Економічні інновації. – 2012. – № 47. – С. 15–22.

2. Казанський С. В. Реформування ринку електричної енергії України та стимулююче регулювання діяльності енергопостачальних компаній / С. В. Казанський, Б. М. Сердюк, О. О. Боркунова // Енергетика: економіка, технології, екологія. – 2013. – №2 – С. 91–96.

3. Мехович С. А. Ризики неплатежів на оптовому ринку електричної енергії України [Електронний ресурс] / С. А. Мехович, А. С. Колесніченко // ЭНЕРГОУБЕЖЕНИЕ • ЭНЕРГЕТИКА • ЭНЕРГОАУДИТ. – 2012. – № 09 (103). – С. 41–47. – Режим доступу: https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/eee/2012/9/18165.pdf.

УДК 338.45

І. Б. Галюк, к.е.н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

НАК "НАФТОГАЗ УКРАЇНИ" У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Питання енергетичної безпеки держави є надзвичайно актуальним, адже в силу світової боротьби за джерела енергоносіїв кожна держава формує стратегії щодо підвищення рівня власної енергетичної безпеки. В Україні дане питання також набрало своєї гостроти. Сформована Енергетична стратегія України до 2030 року. Є ряд факторів, що позитивно впливають на вирішення питань безпеки, але існують і певні негативні моменти.

НАК "Нафтогаз України" є підприємством паливно-енергетичного комплексу, основним завданням якого є забезпечення виконання норм Енергетичної стратегії в межах нафтогазового комплексу України. На жаль, динаміка фінансових показників Компанії свідчить про негативні тенденції діяльності. Зокрема, через бойові дії на Донбасі втрачено видобуток обсягом близько 200 млн. куб. м газу на рік.

Провівши дослідження діяльності підприємства, а саме проаналізувавши його діяльність за основними напрямками, зроблено певні висновки:

Видобуток газу впродовж останніх років скорочується. При цьому спостерігається і зменшення його споживання майже на третину. На сьогодні досягнуто збільшення джерел постачання газу. І якщо ще в 2013 р. імпорт газу був виключно з Росії (92 % всього імпорту), то на 2014 рік частка російського імпорту зменшилась до 74 %.

Обсяги видобутку нафти теж падають, що пояснюється виснаженістю запасів та низьким рівнем техніки та технологій видобутку. Інвестиції у оновлення парку обладнання практично не здійснюються, що не обіцяє покращення прогнозів на майбутнє.

Транзитне транспортування газу у 2014 р. скоротилось майже на 25%. На сьогодні Україна має майже 15 млрд. куб. м вільних потужностей підземних сховищ газу, які можуть бути використані для використання європейськими